

*Мр Јелена Газивода,
истираживач, Институт за међународну
политику и привреду, Београд*

**Директива Европског парламента и Савета о
реорганизацији и ликвидацији осигуравајућих друштава
2001/17/ЕЦ¹⁾ и усклађеност домаћег права са њеним
одредбама**

Резиме

Усклађивање правила о политици ликвидације осигуравајућих друштава биће за уредно функционисање домаћег правног система и заштити поверилаца, посебно због тога што Правило ЕУ о политици стечаја искључује из своје примене осигуравајућа друштва. Директива захтева обезбеђење узајамног признавања између држава чланица мера реорганизације и политике ликвидације, као и нужну сарадњу применом начела јединства, отворености, сарадње и једнаког положаја. Осигурана лица, имаоци полиса, корисници и оштећеници имају непосредно изражавање према осигуравајућем друштву. Последице и мера реорганизације и политике ликвидације спадају у надлежност земље порекла друштва. Директива не садржи колизиона правила о меродавном праву за уговоре, испојање уговора, права и обавеза из уговора, или процену дугова. Директива садржи низ искључења из своје примене (у вези са неким уговорима и

1. Directive 2001/17/EC of the European Parliament and of the Council of 19 March 2001 on the reorganisation and the winding-up of insurance undertakings, "Official Journal" L110, 20/04/2001, P.28-39.

правима, стварним правима трећих лица, задржавању својине, пребивању и др.) у циљу да заштити законитост извршења и сигурности одређених послова у државама чланицама, које нису земља порекла.

Кључне речи: реорганизација; ликвидација; осигуравајуће друштво; јединство, описитост; сарадња; једнакост положаја.

Стварање јединственог тржишта услуга осигурања у праву Европске уније имало је четири деценије дуг пут усклађивања и поступног (step by step) превазилажења различитих нормативних решења, која су била садржана у законодавствима држава чланица.²⁾ Овај дуготрајан процес³⁾ обезбедио је и загарантовао слободу обављања делатности осигурања на читавој територији Уније и то у домену тзв. директног осигурања (осигурање имовине и лица)⁴⁾, реосигурања, као и у домену посебних области осигурања (осигурање правне заштите, осигурање кредита и осигурање јемства, осигурање од аутоодговорности, осигурање туристичких услуга, саосигурање, и др.). Поред гарантовања слободе пружања услуга осигурања, као једног од стубова на којима почива јединствено тржиште Европске уније, обезбеђен је и јединствен систем контроле,⁵⁾ уједначавање правила која се односе на формирање, распоређивање и израчунавање техничких резерви, као и њихово локализовање, унификовање овлашћења надлежних органа да цене бонитет акционара, односно чланова осигуравајућег друштва, као и јавност рада осигуравајућих компанија кроз увид у финансијско стање.⁶⁾ Хармонизација прописа је била ограничена на поменута питања док је ван утицаја комунитарног права остала област осигурања која се непосредно тиче уговорних односа пружалаца услуга осигурања (осигуравача), корисника тих услуга и трећих лица. Питање за које је Унија изузетно заинтересована је заштита осигураника као слабије стране у уговорном односу.

2. Проф. др Предраг Шулејић, "Делатност осигурања на јединственом тржишту ЕУ (основи хармонизације права обављања делатности осигурања), у књизи *Право и привреда*, бр. 5-8/96, Београд, 1996., стр. 116-117, и др Бранко М. Ракић, *Хармонизација југословенског права са правом Европске уније*, Правни факултет у Београду, Београд, 1997., стр. 238-249
3. Вид. Ј. Газивода, "Јединствено тржиште услуга осигурања у праву Европске уније", *Копаоничка школа природног права*, бр. 12/2000.
4. У упоредном законодавству директно осигурање се дели на животно осигурање (life insurance) и неживотно осигурање (non-life insurance).
5. Др Боса Ненадић, "Надзор над пословањем компаније за осигурање у праву Европске уније и законодавству Савезне Републике Југославије", у зборнику радова *Ново законодавство у осигурању имовине и лица*, Удружење за право осигурања Југославије, Палић, 2002., стр. 27-49.
6. R. Merkin, *EC Insurance Law*, London, Longman, 1997, p. 97.

Директива о реорганизацији и ликвидацији осигуравајућих друштава

Директиве које уређују материју директног осигурања⁷⁾ установиле су систем јединствене контроле над пословањем друштава за осигурање, а овај надзор врше надлежни органи државе седишта друштва за осигурање. Међутим, суштински недостатак поменутих Директива било је одсуство било каквих упутстава која би се тичала поступка ликвидације друштва за осигурање.⁸⁾ Проблем је био утолико сложенији што су осигуравајућа друштва, као и остали привредни субјекти који се баве пружањем финансијских услуга, искључена из примене Правила која уређују поступак поводом наступања инсолвентности привредних субјеката.⁹⁾ Последице оваквог пропуста би могле бити несагледиве по ваљано функционисање јединственог унутрашњег тржишта Уније, тим пре што би одсуство унифицираних правила која се тичу поступка ликвидације, отворило простор за правну несигурност, и, тиме, потенцијалне повериоце оставило без заштите. Како ликвидација остаје последња мера којој се прибегава у крајњем случају, поставило се питање да ли је могуће ускладити прописе држава чланица у домену мера које оне предузимају у поступку одржавања солвентности осигуравајућих друштава.¹⁰⁾ Директива о реорганизацији и ликвидацији осигуравајућих друштава утврдила је правне стандарде за усклађивање прописа држава чланица у предметној материји, и обезбеђивање потпуне правне сигурности унутар јединственог тржишта услуга осигурања Европске уније.

Директива се односи на мере реорганизације и поступак ликвидације друштва за осигурање. Под мерама реорганизације подразумева се лепеза различитих управних и судских мера којима се прибегава у циљу очувања солвентности осигуравајућег друштва, а које имају за циљ заштиту поверилаца, акционара или чланова друштва за осигурање. Реч је о врло широком спектру мера које укључују и обуставу исплата, обуставу извршења и смањење одштетних захтева. Поступак ликвидације, с друге стране, укључује мере управних и судских органа који поступају по истакнутим потраживањима поверилаца, акционара или чланова друштва за осигурање. Поступку ликвидације се прибегава због инсолвентности друштва за осигурање, а ликвидација може бити добровољна или принудна.

Мере реорганизације могу усвојити само надлежни управни и судски органи држава чланица.¹¹⁾ Строго нормирање органа надлежних за доношење мера реорганизације, као и покретање поступка ликвидације, почива на принципу јединства (*principle of unity*), чија је сврха да обезбеде да се предметне мере у свим државама

7. Direktive 73/239/EEC, "Official Journal" L 228, 16.08.1973., p.3; 92/49/EEC, "Official Journal" L 228, 11.08.1992., p.1; 79/267/EEC, "Official Journal" L 63, 13.03.1979., p.1; i Direktiva 92/96/EEC, "Official Journal" L 360, 09.12.1992., p.1.

8. Winding-up proceedings.

9. Council Regulation (EC) No 1346/2000 of 29 May 2000 on insolvency proceedings, "Official Journal" L 160, 30.06.2000., p. 1.

10. Reorganisation measures.

11. Члан 1. Директиве.

чланицама доносе на нивоу највиших националних ауторитета, те да се и у том смислу обезбеди максимална униформност у одлучивању. Ови органи су, без изузетка, органи државе седишта осигуравајућег друштва.¹²⁾ У складу са овим, меродавно право за одређивање и примену ових мера је увек право државе седишта осигуравајућег друштва. Овде је посебно потребно нагласити да Директива нема за циљ установљавање нових правила међународног приватног права у односу на право меродавно за уговоре или друге правне односе. С тим у вези, она не садржи ни правила по којима би се утврђивало постојање уговора о осигурању, права и обавезе уговорних страна или процењивање висине дуга који је предмет одштетног захтева.

Директива обезбеђује несметану примену мера реорганизације широм Уније, без икаквих даљих формалности, укључујући и њихово дејство на трећа лица у другим државама чланицама. Овај директан ефекат предметних мера је од посебног значаја будући да отклања опасност одлагања или немогућности њихове примене у ситуацији када друга држава чланица не познаје овакве мере, или њихову примену условљава испуњењем додатних услова. Будући да је намена ових мера што брже и делотворније ојачавање солвентности осигуравајућих друштава, то Директива установљава правило да ове мере производе правно дејство широм Уније моментом предузимања у држави седишта осигуравача.

Надлежни управни и судски органи су дужни да о намери предузимања ових мера обавесте органе надлежне за вршење надзора над радом осигуравајућих друштава. Органи надлежни за вршење надзора су обавезни да о предузимању ових мера, као и о њиховим очекиваним резултатима, по хитном поступку известе органе надлежне за надзор у другим државама чланицама. Директива, као што се из овога јасно види, уводи принцип вертикалне и хоризонталне сарадње (*principle of co-ordination*) у размени информација, што је од суштинског значаја по крајњи ефекат предузетих мера и заштиту поменутих правних субјеката. Ова мера у пракси, даље, значи и објављивање предметних мера у службеним гласилима државе седишта осигуравајућег друштва, у званичном гласилу Европске уније, као и у службеним гласилима других чланица Европске уније којима је прослеђено обавештење о предузетим мерама. Тиме је постигнута потпуна усклађеност са јединственим системом контроле који је један од императива модерног тржишта осигурања. Дужност обавештавања о предузимању предметних мера није утврђена само у односу на органе за надзор над пословањем осигуравајућих друштава (домаће и стране), већ и у односу на повериоце који имају своје пребивалиште/боравиште или седиште у земљи седишта осигуравајућег друштва према коме су предузете мере. У истом правном положају налазе се и повериоци који имају пребивалиште/боравиште или седиште у држави чланица која се не поклапа са државом седишта осигуравајућег друштва. Отуда, иста обавеза стоји и према њима будући да им се, без изузетка, пружа једнака правна заштита као и домаћим повериоцима. Тиме је

12. Члан 6. Директиве 73/239/ЕЕС, и члан 6. Директиве 79/267/ЕЕС.

Директива поставила стандард једнаког правног третмана свих поверилаца и искључила било какву дискриминацију по основу државне припадности (*principle of equal treatment*). Тиме је, уједно, обезбеђена и потпуна заштита слабије стране у овом уговорном односу.

Идентична процедура предвиђена је и код поступка ликвидације (*mutatis mutandis*), с тим што се ликвидацији може прибећи по одређивању мера реорганизације, али ова фаза није нужна да би ликвидација била ваљана. И у случају ликвидације, меродавно право је право државе седишта осигуравајућег друштва. Питање меродавног права је код ликвидације посебно значајно, јер се према овом праву одређује која средства улазе у стечајну масу осигуравајућег друштва и на који начин ће се располагати овим средствима по отпочињању ликвидације, овлашћења која стоје на располагању осигуравајућем друштву и ликвидатору, услове под којима се може прибећи поравнању, правно дејство ликвидације на постојеће уговоре о осигурању, правно дејство ликвидације на парнице које су покренули повериоци, норме које уређују подношење, проверу и прихват одштетних захтева, услове под којима се окончава поступак ликвидације, права поверилаца по окончању поступка ликвидације, трошкове ликвидације, прописе који се тичу ништавости, рушљивости или неизвршивости правних аката штетних по повериоце. Када је реч о ликвидацији, посебно је важно нагласити да је опште правило да се у вези са овим поступком морају узети у обзир сва средства и одговорности предметног осигуравајућег друштва. Тиме Директива недвосмислено уводи још један значајан принцип - принцип свеобухватности (*principle of universality*), који обезбеђује преглед комплетне активе и пасиве осигуравајућег друштва и тиме пружа реалну слику о његовој економској моћи.

Државе чланице су дужне да обезбеде да одштетни захтеви имају предност у односу на друге тужбене захтеве који буду поднети осигуравајућим друштвима.¹³⁾ У вези са поменутиим, Директива отвара могућност избора између два могућа система обезбеђивања овог првенства: а) апсолутна предност одштетних захтева (имају предност у односу на све тужбене захтеве, без изузетка), и б) релативна предност (имају предност у односу на остале тужбене захтеве осим уколико је реч о тужбама запослених које произилазе из уговора о раду, тужбама јавних органа у вези са неплаћеним порезима, тужбама у вези са социјалним питањима, или својинским тужбама. Такође, предвиђено је и да државе чланице могу да уреде да намирење укупних трошкова или дела трошкова који настану поводом покретања поступка ликвидације, има предност над одштетним захтевима.¹⁴⁾ Државе чланице, које су се определиле за метод апсолутне предности одштетних захтева над сваким другим тужбеним захтевима су дужне да уреде да осигуравајућа друштва имају и воде посебне регистре средстава, која служе обезбеђивању техничких резерви.¹⁵⁾ Уколико се осигуравајуће друштво бави обема врстама директног осигурања потребно је да у свом седишту воде одвојене регистре за сваку врсту осигура-

13. Члан 10. Директиве.

14. Члан 10. став 2. Директиве.

ња. Укупна вредност средстава која се уписују у предметни регистар у сваком тренутку мора одговарати прописаној висини техничких резерви.¹⁶⁾

Пошто отпочне поступак ликвидације, надлежни орган државе чланице који обавља надзор над пословањем друштва за осигурање је дужан да одузме дозволу за рад предметном осигуравајућем друштву.¹⁷⁾ Ово одузимање дозволе неће представљати сметњу ликвидатору, или другом лицу које одреде надлежни управни или судски органи државе седишта осигуравајућег друштва да обавља оне послове друштва који су неопходни ради вођења и окончања поступка ликвидације.¹⁸⁾

Надлежни државни орган који иницира поступак ликвидације, ликвидатор или друго лице које одреде надлежни управни или судски органи државе седишта осигуравајућег друштва ће објавити одлуку о покретању поступка ликвидације у службеном гласилу државе седишта осигуравајућег друштва, а скраћена верзија ове одлуке објављује се у званичном гласилу Европске уније. Органи који врше надзор над пословањем друштва за осигурање у другим обавештеним државама чланицама су дужни да обезбеде публикавање овакве одлуке и у својим државама. Оглашавање покретања поступка ликвидације мора да садржи и обавештење о органу надлежном за покретање овог поступка, о меродавном праву и ликвидатору.

За разлику од мера реорганизације, где је предвиђено прилично неформално обавештавање поверилаца, покретање поступка ликвидације намеће обавезу органима надлежним за покретање овог поступка, ликвидатору или лицу које именују надлежни органи да без одлагања и у писменој форми обавести сваког појединачног повериоца о покретању поступка ликвидације.¹⁹⁾ Обавештење које се доставља повериоцима треба да садржи податке о роковима, казнама које прете услед пропуштања рокова, као и обавештење о томе ком органу или телу се подноси одштетни захтев. Писмени допис, такође, мора да садржи и обавештење о томе да ли су повериоци који имају право првенства, као и они који имају неко обезбеђење у стварима дужни да поднесу свој захтев.²⁰⁾

Поверилац је, са своје стране, дужан да надлежним органима, ликвидатору или лицу које именују надлежни органи достави, уколико има, копије свих докумената којим доказује своје тврдње, а дужан је и да прецизира природу свог захтева, датум од када је његово потраживање доспело и износ потраживања, као и да нагласи да ли има првенство над другим повериоцима, да ли има какво обезбеђење у стварима (*security in rem*), правни основ потраживања и која средства су покривена његовим обезбеђењем.²¹⁾

15. Видети Анекс уз Директиву који уређује садржину посебног регистра предвиђеног чл. 10. став 3. Директиве.

16. Став 3. Анекса.

17. Члан 13. став 1. Директиве.

18. Члан 13. став 2. Директиве.

19. Члан 15. став 1. Директиве.

20. Члан 15. став 2. Директиве.

21. Члан 16. став 3. Директиве.

Ликвидатор је дужан да повериоца редовно обавештава о току поступка ликвидације. Са друге стране, органи који врше надзор над пословањем осигуравајућих друштава могу од истих органа државе седишта осигуравајућег друштва захтевати обавештавање о току поступка ликвидације.²²⁾

Директива садржи и одредбе које дерогирају основно правило да је меродавно право - право државе седишта осигуравајућег друштва. Посебна правила предвиђена су за уговоре о раду (право државе које је меродавно за уговор о раду), уговор о коришћењу или стицању непокретности (право државе на чијој се територији налази непокретност), права осигуравајућих друштава у погледу непокретности, бродова или ваздухоплова који су предмет регистрације (право државе код које су регистровани).²³⁾

Предузимање мера реорганизације или покретање поступка ликвидације неће утицати на стварна права поверилаца или трећих лица у односу на покретне и непокретне ствари које припадају осигуравајућем друштву, а у моменту предузимања ових мера или покретања поступка ликвидације, се налазе на територији друге државе чланице. Ова права се, пре свега, односе на право располагања, повраћај у пређашње стање, итд.²⁴⁾

Предузимање мера реорганизације или покретање поступка ликвидације, такође, неће утицати ни на својинско право продавца ствари која се налази на територији државе у којој нису предузете ове мере. Предузимање ових мера или покретање ликвидације неће имати за последицу ни поништај уговора о продаји уколико се у улози продавца нашло осигуравајуће друштво према коме су предузете поменуте мере, а ствар се налази на територији државе у којој нису предузете ове мере.²⁵⁾

Предузимање једних или других мера/поступка неће имати утицаја ни на право повериоца да захтева поравнање са осигуравајућим друштвом, под условом да ову могућност дозвољава меродавно право.²⁶⁾

Управник, ликвидатор или било које друго лице које именују надлежни органи државе седишта може захтевати да се предузимање мера реорганизације, или покретање поступка ликвидације региструје у земљишним књигама, судском регистру или другом јавном регистру у другим државама чланицама Европске уније.²⁷⁾ Поменута лица су дужна да предузму све потребне мере ради обезбеђивања оваквих уписа уколико право поједине државе чланице захтева обавезан упис у регистре оваквих мера или поступака.

Сва лица која учествују у поступку одређивања или спровођења мера реорганизације или ликвидације дужна су да као пословну тајну чувају све информације

22. Члан 18. Директиве.

23. Члан 19. Директиве.

24. Члан 20. Директиве.

25. Члан 21. Директиве.

26. Члан 22. Директиве.

27. Члан 28. Директиве.

до којих дођу у обављању својих надлежности. Ове обавезе су ослобођени једино судски органи које обавезују посебни прописи.²⁸⁾

Државе чланице Европске уније су дужне да своје националне прописе ускладе са Директивом најкасније до 20. априла 2003. године.

Усклађеност домаћег права са Директивом о реорганизацији и ликвидацији осигуравајућих друштава

Разматрање о усклађености домаћег права са Директивом о реорганизацији и ликвидацији осигуравајућих друштава упућује на разматрање одговарајућих одредби Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.²⁹⁾ На први поглед, одмах пада у очи термилошко неусклађеност, утолико што предметна Директива обрађује материју реорганизације и ликвидације искључиво осигуравајућих друштава, док домаћи Закон уређује услове за спровођење и поступак принудног поравнања, стечаја и ликвидације предузећа, задруга, банака, других финансијских организација, организација осигурања имовине и лица, и других субјеката предвиђених Законом.³⁰⁾

Међутим, реч је искључиво о термилошкој разлици. Садржина Закона је у великој мери усклађена са предметном Директивом. Упадљива разлика је то што је према домаћим прописима, орган надлежан за покретање и вођење поменутих поступака суд, али су разлози за покретање поступка (трајнија неспособност за плаћање - инсолвентност), и императив заштите поверилаца једнаки *ratione legis*-у Директиве. И друге норме почивају на начелу хитности поступка, како би се инсолвентност ограничила на најкраће нужно време, а повериоци у што краћем року заштитили. Затим, и домаћи Закон под одређеним условима допушта могућност принудног поравнања, с тим што у одредбама које непосредно регулишу ликвидацију искључује принудно поравнање.³¹⁾

И домаће право предвиђа обавезу предлагача да учини вероватним постојање законског основа за отварање стечајног поступка.³²⁾ Такође, ако је предлагач поверилац, дужан је да поднесе доказе о постојању свог новчаног потраживања и о томе да га ни принудним путем није могао наплатити.³³⁾

Приметна је сличност одредби које регулишу судбину двострано теретних уговора закључених пре отварања стечајног поступка. Наиме, ови уговори остају на снази с тим што стечајни управник, уз одобрење стечајног судије, може одуста-

28. Члан 29. Директиве.

29. Закон о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, "Службени лист СФРЈ", бр. 84/89, и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93 и 28/96.

30. Члан 4. Закона

31. Члан 157. став 2. Закона.

32. Одредбе које регулишу стечајни поступак сходно се односе и на поступак ликвидације, уколико Законом није другачије одређено - члан 157. став 1.

33. Члан 72. Закона.

ти од уговора.³⁴⁾ Тиме се, обезбеђује правна сигурност, али се допушта могућност одустанка од уговора, уколико је то целисходно у сваком конкретном случају.

Уочљива је сличност у делу који регулише питање намирења поверилаца и то посебно у одредби у којој се каже да стечајну масу за поделу повериоцима чине, поред новчаних средстава дужника на дан отварања стечајног поступка, и новчана средства остварена продајом имовине, као и потраживања наплаћена у том поступку.³⁵⁾

Такође, значајно је нагласити да постоји и усклађеност домаћих прописа са предметном Директивом и у делу који регулише обавезу оглашавања предузимања предметних мера у службеном гласилу,³⁶⁾ као и у делу који предвиђа обавезу уписа у судски регистар и друге службене евиденције.³⁷⁾

Посебну пажњу требало би посветити и нормама које регулишу питање сукоба закона (меродавног права) и надлежности, будући да Директива овим прописима посвећује значајно место. Надлежност за спровођење поступка принудног поравнања, стечаја и ликвидације против дужника који има седиште, односно пребивалиште, на територији СРЈ (данас Србије и Црне Горе) имају искључиво домаћи судови.³⁸⁾ Уочљива је усклађеност са Директивом по питању меродавног права (право државе седишта дужника), па се у том смислу може рећи да домаће законодавство испуњава задате стандарде. Посебно је потребно истаћи усклађеност домаћих прописа са Директивом у делу који регулише питање признања одлука страних судова, као и објављивање ових одлука у службеном гласилу - "Службеном листу СРЈ"/Србије и Црне Горе.³⁹⁾

Домаћи Закон посебно предвиђа детаљнију процедуру, чему се не може замерити, будући да је у највећој мери усклађен са предметном Директивом. При овој упоредној анализи треба да будемо свесни основног циља предметне Директиве, а то је међусобно признање предузетих мера и одлука међу државама чланицама, заштита поверилаца и поступање у складу са принципима које Директива јасно и недвосмислено утврђује. Општи утисак да домаће право испуњава стандарде утврђене Директивом, а анализа конкретних примера међусобног признања донетих одлука и предузетих мера одлаже се до момента нашег пуноправног чланства у Европској унији.

Закључак

Поред још увек уочљивих диспаратитета по питању усклађености домаћег права са правом Европске уније у материји осигурања са задовољством можемо кон-

34. Члан 108. Закона.

35. Члан 137. Закона.

36. Члан 89. став 2. Закона.

37. Члан 151. став 1. Закона.

38. Члан 160. став 1. Закона.

39. Члан 161. Закона.

статовати да у домену предузимања мера отклањања трајније неспособности за плаћање, и у поступку ликвидације осигуравајућих друштава постоји завидна усклађеност са комунитарним правом. Ово је посебно значајно са становишта постављених стандарда обезбеђивања правне сигурности у оквиру унутрашњег европског тржишта, али и са становишта обезбеђивања комплексније заштите слабије стране код уговора о осигурању. Принципи јединства, свеобухватности, сарадње, и једнаког третмана подигнути су на пиједестал вредности и у Европској унији се остварују уз пуно уважавање домаћих правних вредности и меродавних права држава чланица.

Jelena Gazivoda, L.L.M.
Research Fellow, Institute for International
Policy and Economy, Belgrade

The European Parliament and Council Directive on Reorganization and Liquidation of Insurance Companies 2001/17/EC and Harmonization of Domestic Law with its Provisions

Summary

The harmonization of rules on winding-up proceedings in respect of insurance undertakings is essential for the proper functioning of internal market and the protection of creditors, especially from the reasons of the exclusion of insurance undertakings from the Council Regulation on insolvency proceedings. The Directive aims at ensuring mutual recognition of Member State's reorganization measures and winding-up proceedings, as well as necessary co-operation through the principles of unity, universality, co-ordination and equivalent treatment. The insured persons, policy-holders, beneficiaries and insured parties have a direct right of action against the insurance undertaking. The effects of reorganization measures and/or winding-up proceedings are governed by the home Member State. The Directive does not establish rules on private international law determining the law applicable to contracts, the existence of contracts, the rights and obligations from the contract, or the evaluation of debts. The Directive includes a set of exceptions (on certain contracts and rights, third parties rights in rem, reservations of title, set-off, etc.) in order to protect legitimate expectations and the certainty of certain transaction in Member States other than the home Member State.

Key words: *reorganization, winding-up, insurance undertakings, unity, universality, co-ordination, equal treatment*